Lietas Nr. A420195025
A42-00574-26/22
ECLI:LV:ADRJRIT:2026:0211.A420195025.8.S

Administratīvā rajona tiesa

Rīgas tiesu nams

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2026.gada 11.februārī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Sandija Audzere,

piedaloties pieteicējiem Jānim Siliņam, Kārlim Ansonam, Uldim Skudram, Santai Ločmelei un Kārlim Avotiņamun atbildētājas Ogres novada pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Ogres novada pašvaldībasdomes pilnvarotajai pārstāvei /Persona H/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz Jāņa Siliņa, Kārļa Ansona, Ulda Skudras, Santas Ločmeles un Kārļa Avotiņa pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Ogres novada pašvaldības domei izdot lēmumu par domes komiteju sastāva noteikšanu, ar kuru tiktu nodrošinātas pieteicēju vienlīdzīgas un proporcionālas tiesības līdzdarboties Ogres novada pašvaldības domes komiteju darbā.

Aprakstošā daļa

[1] 2025.gada pašvaldību vēlēšanās Ogres novada pašvaldības domē (turpmāk – dome) tika ievēlēti kopumā 23 deputāti. No tiem 12 deputāti pārstāv politisko spēku apvienību „Nacionālā apvienība „Visu Latvijai!"– „Tēvzemei un Brīvībai/LNNK"" (turpmāk – Nacionālā apvienība), Zaļo un Zemnieku savienību un Latvijas Zaļo partiju, 4 deputāti ir no politiskās partijas „Latvijas Reģionu Apvienība" (turpmāk – Latvijas Reģionu Apvienība), 3 deputāti no apvienības „Kustība „Par!"" (turpmāk – Kustība „Par!") un „JKP Jaunā konservatīvā partija" (turpmāk – Jaunā konservatīvā partija), 2 deputāti no politiskās partijas „VIDZEMES PARTIJA" (turpmāk – VIDZEMES PARTIJA), kā arī 2 deputāti no politisko partiju apvienības „Jaunā VIENOTĪBA" (turpmāk – Jaunā VIENOTĪBA).

[2] 2025.gada 28.jūlijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēju domes deputātu Jāņa Siliņa, Kārļa Ansona, Ulda Skudras, Santas Ločmeles un Kārļa Avotiņa pieteikums, kurā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[2.1] 2025.gada 27.jūnija domes sēdes darba kārtībā jau sēdes izsludināšanas brīdī bija iekļauti jautājumi par jaunievēlēto domes deputātu ievēlēšanu komitejās, taču domes lēmumprojekti deputātiem tika izsniegti papīra formātā, pie ieejas sēžu zālē, īsi pirms domes sēdes sākuma, neievērojot Pašvaldību likuma 28. panta otrajā daļā noteikto, ka domes lēmumu projekti, atzinumi par tiem un citi izziņas materiāli, kas noteikti pašvaldības darba reglamentā, ir pieejami domes deputātiem ne vēlāk kā trīs darbdienas pirms domes kārtējās sēdes.

[2.2] Ņemot vērā, ka Pašvaldības domes vēlēšanu likuma (turpmāk – vēlēšanu likums) 41. panta trešajā daļā ir noteikta deputātu vietu sadales kārtība domē, izmantojot Senlaga (*Sainte-Laguë*) metodi, ir loģiski, ka tas pats princips piemērojams arī komiteju sastāva veidošanā. Veicot aprēķinu atbilstoši šai metodei un ņemot vērā deputātu skaitu no katra saraksta, komitejās būtu jābūt šādam vietu sadalījumam: Nacionālai apvienībai, Zaļo un

Zemnieku savienībai un Latvijas Zaļajai partijai – 22 vietas, Latvijas Reģionu Apvienībai – 7 vietas, Kustībai „Par!” un Jaunai konservatīvai partijai – 6 vietas, VIDZEMES PARTIJAI – 4 vietas un Jaunai VIENOTĪBAI – 4 vietas.

Deputātu saraksts Nacionālā apvienība, Zaļo un Zemnieku savienība un Latvijas Zaļā partija, kuram domē ir 12 no 23 mandātiem (52 %), komitejās ieguvis 28 vietas (65 %), kas ir par 6 vairāk, nekā paredzētu vēlēšanu likumā noteiktā aprēķina metode. Savukārt Latvijas Reģionu Apvienībai ar 4 mandātiem (17,4 %) piešķirtas tikai 6 vietas komitejās, lai gan pienāktos 7; Kustībai „Par!” un Jaunai konservatīvai partijai ar 3 mandātiem (13 %) – tikai 3 vietas, lai gan pienāktos 6; Jaunai VIENOTĪBAI ar 2 mandātiem (8,7 %) – 3 vietas, lai gan pienāktos 4. Pieteicējs Jānis Siliņš, kas ievēlēts no Jaunās VIENOTĪBAS saraksta, pārstāvēts tikai vienā komitejā, turklāt, nosakot viņa dalību, nav ņemts vērā ne viņa viedoklis, ne pieredze, ne priekšlikumi. Līdz ar to dome, apstiprinot komiteju sastāvu, nav nodrošinājusi samērīgu visu deputātu pārstāvniecību, tādējādi pārkāpjot proporcionalitātes principu gan atsevišķās komitejās, gan kopumā.

[2.3] Stājoties spēkā jaunajam Pašvaldību likumam, tā 14. panta otrajā un trešajā daļā ir saglabāts proporcionalitātes princips, precizējot, ka no tā var atkāpties tikai šādos gadījumos: 1) objektīvu iemeslu dēļ, ja nav iespējams nodrošināt katram deputātam vismaz vienu vietu komitejā; 2) matemātisku iemeslu dēļ; 3) ja visi deputāti atsakās no dalības komitejās. Šajā situācijā neviens no minētajiem izņēmumiem nav piemērojams. Līdz ar to nav nodrošināta samērīga visu deputātu pārstāvniecība komitejās, tādējādi pārkāpjot viņu subjektīvās tiesības pilnvērtīgi piedalīties domes darbā, pildīt vēlētāju uzticētos pienākumus un ievērot demokrātijas principu.

[3] Pieteicēji lietā lūdza pagaidu noregulējumu, Administratīvā rajona tiesa 2025.gada 15.augustā lūgumu apmierināja un Administratīvā apgabaltiesa 2025.gada 2.oktobrī zemākas instances tiesas lēmumu atstāja negrozītu. Ar lēmumu tiesa uzlika domei pienākumu noteikt domes komiteju sastāvu tā, lai tiktu nodrošinātas deputātu vienlīdzīgas un proporcionālas tiesības līdzdarboties domes pastāvīgo komiteju darbā. Tiesa noteica, cik deputātu vietām no katra politiskā spēkā ir jābūt pašvaldību komitejās.

Izpildot pagaidu noregulējuma lēmumu, dome 2025.gada 22.oktobrī izdarīja grozījumus Ogres novada pašvaldības 2024.gada 27.jūnija saistošo noteikumu Nr. 25/2024 „Ogres novada pašvaldības nolikums” (turpmāk – Grozījumi noteikumos) 15. punktā. Minētā tiesību norma paredz, ka domē ir sešas komitejas un katrā no tām ir 23 locekļi. Tātad ikviens deputāts ir komitejas loceklis.

[4] 2025.gada 27.novembrī tiesā saņemta pieteicēju sūdzība par pagaidu noregulējuma lēmuma nepienācīgu izpildi. Pieteicēji norāda, ka dome nav izpildījusi tiesas pagaidu noregulējumu pēc būtības, vietu sadalījums komitejās starp sarakstiem netiek piemērots, dome ignorē komiteju institūta jēgu (specializācija un darba dalīšana), pārvēršot komitejas par domes sēdes dublējumu. Pieteicēji lūdz konstatēt, ka dome nav izpildījusi tiesas 2025.gada 15.augusta pagaidu noregulējuma lēmumu un piemērot piespiedu naudu.

[5] Dome tiesā sniegtajos paskaidrojumos norāda, ka Grozījumi noteikumos nodrošina visu deputātu vienlīdzīgas un proporcionālas tiesības līdzdarboties Ogres novada pašvaldības domes komiteju darbā. Līdz ar to pieteicēju prasība ir izpildīta un tiesvedība būtu izbeidzama.

[6] Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija 2025.gada 11.decembrī sniedza tiesai viedokli, ka Grozījumi noteikumu 15. punktā nodrošina deputātu vienlīdzīgas tiesības līdzdarboties domes komitejas darbā.

[7] Tiesas sēdē pieteicēji prasību uzturēja, balstoties uz rakstveidā sniegto argumentāciju. Papildus norādīja, ka nevar pilnvērtīgi piedalīties deputātu amata pildīšanā, jo domes izvēlētais komiteju darba modelis nav efektīvs, tas neatbilst lietderības principam. Pieteicēji iebilst par procesuālo kārtību, kādā pieņemti Grozījumi nolikumā. Savukārt dome pieteikumu neatzina, norādot, ka Grozījumi noteikumu 15.punktā nodrošina deputātu vienlīdzīgas tiesības līdzdarboties domes komitejas darbā.

Motīvu daļa

[8] Pašvaldību likuma 14. panta trešā daļa paredz, ka no katra domes deputātu kandidātu saraksta komitejā ievēlējamo deputātu skaitu nosaka proporcionāli deputātu skaitam, kas domē ievēlēti no katra domes deputātu kandidātu saraksta. Pants arī noteic izņēmuma gadījumus, kad ir iespējamas atkāpes no proporcionalitātes principa. Tās ir situācijas, kad visi saraksta deputāti atsakās no dalības komitejā, kā arī tad, ja proporcionalitāte nav iespējama matemātisku apsvērumu vai objektīvu iemeslu dēļ.

Proporcionalitātes princips regulē ne tikai pašvaldības vēlēšanu rezultātu aprēķināšanu. Pašvaldības domei ir pienākums ievērot proporcionalitātes principu arī turpmāk, lai ikviens deputāts tiktu pilnvērtīgi iesaistīts tās darbībā. Tā kā pašvaldības dome darbojas arī ar savu pastāvīgo komiteju starpniecību, proporcionalitātes princips ir jāievēro, arī organizējot domes darbu komitejās un komisijās. To sauc arī par šā principa „spoguļattēlu" (sal. sk. *Vācijas Federālās konstitucionālās tiesas 1989.gada 13.jūnija spriedumu lietā Nr. 2 BvE 1/88, publicēts BVerfGE 80, 188*).

[9] Pašvaldību likuma 14. panta otrā daļa noteic, ka komitejas, to kompetenci un skaitlisko sastāvu nosaka pašvaldības nolikumā. Komitejas locekļu skaits nedrīkst būt mazāks par trim. Katrs deputāts ir vismaz vienas komitejas loceklis.

Kopš lietas ierosināšanas ir mainījušies tiesiskie un faktiskie apstākļi. Proti, dome ir izdarījusi Grozījumus nolikuma 15. punktā, kas paredz visu pašvaldības domē ievēlēto deputātu dalību visās domes izveidotajās sešās komitejās (lietas 1.sējuma 214.232.lapa).

Tātad katras domes komitejas sastāvā ir visi Ogres novada pašvaldības deputāti, kas ir līdzvērtīgi ievēlēto deputātu proporcijai. Līdz ar to dome ir ievērojusi Pašvaldības likuma 15. un 14. pantu.

[10] Pieteicēji iebilst, ka darbs komitejās 23 deputātu sastāvā, ir apgrūtināts un faktiski dublē domes sēdes, tā ir domes līdzekļu izšķērdēšana.

Tiesa atzīst, ka pieteicēji ar minētiem argumentiem iebilst pret to, kā tiek organizēts domes darbs, tomēr tiesa šajā tiesvedībā pārbauda, vai dome ir ievērojusi proporcionalitātes principu deputātu vienlīdzīgu tiesību nodrošināšanai. Proporcionalitātes princips skar vēlētāju interešu pārstāvniecību pašvaldības darbā, tāpēc tiesas uzdevums ir pārbaudīt, vai dome ir ievērojusi proporcionalitātes principu. Komitejās sagatavo lēmumu projektus domes sēdēm un projektus izdiskutē proporcionāli vienlīdzīgi starp politiskajiem spēkiem. Darba organizācija tādā veidā, ka komiteju sastāvā ir 23 deputāti, ir atstājama domas apsvērumu ziņā, tostarp izsverot šāda modeļa lietderību un finansiālo slogu pašvaldībai.

Likuma „Par pašvaldībām" (zaudēja spēku 2023.gada 1.janvārī) 54. panta otrā daļa paredzēja, ka "komitejas locekļu skaits nedrīkst būt mazāks par trijiem. Komitejas locekļu skaits nedrīkst pārsniegt pusi no domes deputātu kopskaita, izņemot finanšu komiteju". Ar 2020.gada 8.oktobra grozījumiem minētā likuma 54. panta otrās daļas otrais teikums tika izslēgts. Līdz ar to likumdevējs ir apzināti atteicies ierobežot deputātu skaitu komitejās. Arī pašreiz spēkā esošais Pašvaldību likums nenosaka maksimālo komitejas locekļu skaitu. Tiesa secina, ka likumdevējs ir atstājis domes ziņā, kā organizēt komiteju skaitu un cik maksimāli lielai komitejai ir jābūt deputātu skaita ziņā.

[11] Pieteicēji uzskata, ka dome ir pārkāpusi labas pārvaldības principu. Situācijā, kad visi deputāti ir visās komitejās, zūd deputātu specializācija, samazinās politiskās atbildības sadalījums. Komitejas vada pie varas esošie deputāti, par to saņem atalgojumu, pārējie deputāti saņem tikai apmaksātas stundas – līdz 103 stundām mēnesī, ar to nav pietiekami, lai veiktu visus pienākumus. Deputāti nevar specializēties visās komitejās laika trūkuma dēļ.

Savukārt dome tiesas sēdē paskaidroja, ka sešas komitejas nedēļā sanāk vienu reizi mēnesi vienā dienā, kopējās sēdes notika no plkst. 9.00 rītā līdz plkst. 17.00. Dome norāda, ka katrs jautājums ir vairāk izdiskutēts komitejās, pēc tam lēmumu pieņemšana domes sēdēs notiek raiti.

Tiesa secina, ka pieteicēji iebilst pret komiteju darba organizāciju un lietderības apsvērumiem, kas nav šīs tiesvedības pārbaudes priekšmets. Komitejas pamatfunkcijas ir atzinuma sniegšana domei un jautājumu sagatavošana izskatīšanai domes sēdē, pati komiteja nepieņem galīgo lēmumu. Tas, ka domes izvēlētā komiteju

darba organizācija nav lietderīga – nav šīs tiesvedības apspriežamais jautājums. Minētie jautājumi jārisina valsts pārvaldes uzraudzības ietvaros saskaņā ar Ministru kabineta 2024.gada 3.septembra noteikumos Nr. 586 „Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas nolikums" nostiprināto ministrijas kompetenci pašvaldības pārraudzības jomā.

[12] Pieteicēji tiesas sēdē iebilda arī, ka Grozījumi noteikumos tika pieņemti bez to izskatīšanas komitejas sēdē un bez sabiedriskās apspriešanas.

Pašvaldības likuma 36. pants paredz, ka domes sēdē izskatāmu lēmuma projektu var iesniegt cita starpā arī domes ārkārtas sēdes ierosinātājs, kas konkrētā gadījumā tika darīts. No Grozījumu noteikumu anotācijas (paskaidrojuma raksta) redzams, ka noteikumiem bija sabiedriskā apspriešana projekta stadijā un paskaidrojums, par sabiedrības viedokļa ņemšanu vai neņemšanu vērā ir atrodams anotācijā.

[13] Apkopojot minēto, tiesa secina, ka Grozījumi nolikumā nodrošina visu deputātu pārstāvniecību komitejās, tādējādi nepārkāpjot viņu subjektīvās tiesības piedalīties domes darbā, pildīt vēlētāju uzticētos pienākumus un ievērot demokrātijas principu.

Tā kā pieteicēji uztur savus argumentus, tad tiesa atzīst, ka nav pamats izbeigt tiesvedību. Atbilstošākais veids lietas risināšanā, to pabeigt, tiesai taisot spriedumu.

[14] Pieteicēji lūdz tiesu konstatēt, ka dome nav izpildījusi 2025.gada 15.augusta pagaidu noregulējuma lēmumu.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 375. panta pirmo daļu iestādes pienākums ir pareizi un laikus izpildīt pret to vērstu administratīvajā lietā pieņemtu tiesas lēmumu. Atbilstoši likuma 376. panta otrajai daļai administratīvā procesa dalībnieks par tiesas nolēmuma nepienācīgu vai neatbilstošu izpildi var iesniegt sūdzību, un to rakstveida procesā izskata tiesa, kura pieņēmusi nolēmumu.

Ņemot vērā, ka tiesa ir nonākusi pie secinājuma, ka ar Grozījumiem nolikumā dome ir ievērojusi proporcionalitātes principu deputātu vienlīdzīgu tiesību nodrošināšanai. Līdz ar to nav pamats konstatēt, ka dome nav izpildījusi pagaidu noregulējuma lēmumu un šāds lūgums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251. pantu un 289.291. panta pirmo daļu, 315. panta trešo daļu, 376. panta otro daļu, tiesa

nosprieda

noraidīt Jāņa Siliņa, Kārļa Ansona, Ulda Skudras, Santas Ločmeles un Kārļa Avotiņa pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Ogres novada pašvaldības domei izdot lēmumu par domes komiteju sastāva noteikšanu, ar kuru tiktu nodrošinātas pieteicēju vienlīdzīgas un proporcionālas tiesības līdzdarboties Ogres novada pašvaldības domes komiteju darbā;

noraidīt Jāņa Siliņa, Kārļa Ansona, Ulda Skudras, Santas Ločmeles un Kārļa Avotiņa lūgumu konstatēt, ka Ogres novada pašvaldības dome nav pareizi izpildījusi Administratīvās rajona tiesas 2025.gada 15.augusta pagaidu noregulējuma lēmumu.

Spriedumu daļā, ar kuru noraidīts pieteikums, var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā. Pārējā daļā, ar kuru noraidīts lūgums par tiesas nolēmuma neatbilstoši izpildi, nav pārsūdzams.

Tiesnese S. Audzere